

Inderdaad is dit insect onvolledig bekend. De fundatrices, in het voorjaar, zijn nog niet waargenomen, evenmin als de sexualis in de herfst. Of er migratie plaats heeft, is ook niet bekend. Het ziet er echter uit alsof deze luis niet migreert.

Ik heb nog in verschillende andere tuinen in Wageningen gekeken, waar *Verbascum* groeit, maar ik heb dit insect nergens anders ontdekt.

Ik vermeld deze vondst hier, omdat het niet uitgesloten is, dat wij met een insect uit warmere streken te doen hebben, dat zijn areaal in Noordwestelijke richting heeft uitgebreid, mogelijk in verband met de warmere zomers van de laatste jaren.

Literatuur

- BÖRNER, C., 1952, Mitt. Thür. Bot. Ges., Heft 4. Beiheft 3.
 HALL, W. J., 1926, Min. Agr. Egypt. Techn. & Scient. Serv., Bull. 68.
 HILLE RIS LAMBERS, D., 1948, Trans. R. Ent. Soc. Lond. 99.
 * JUDENKO, E., 1930, Bull. Ent. Pologne 9 (Pools).
 KALTENBACH, J. H., 1843, Monogr. Fam. Pflanzenläuse.
 * MACCHIATI, L., 1883, Boll. Ent. Ital. 13.
 * NEVSKY, V. P., 1929, Usbek. Versuchst. Pflanzensch. Taschkent, Nr. 16 (Russ.).
 * PASSERINI, G., 1863, Boll. Soc. Ent. Ital. 3.
 SCHRANK, VON PAULA, 1801, Fauna Boïca 2.
 THEOBALD, F., 1918, Bull. Ent. Res. 8.
 * WERDER, O., 1931, Verh. Naturf. Ges. Basel 42.

De titels gemerkt met een * heb ik niet kunnen raadplegen.

Wageningen, Juli 1953.

Dr Carl Börner †

Op 14 Juni jl. overleed te Naumburg aan de Saale, na een langdurige ongesteldheid (angina pectoris), de heer Dr Carl BÖRNER, „Oberregierungsrat a.D.” Hij bereikte de leeftijd van 73 jaar.

Met Dr BÖRNER is een der vooraanstaande entomologen van de eerste helft dezer eeuw heengegaan. Een dynamische figuur met onmiskenbaar geniale trekken, veelzijdig, artistiek aangelegd, zeer productief; maar ook spontaan, impulsief en zelfs explosief; een buitengewoon spreker en uitstekend stylist, al bereikt de vlucht zijner gedachten in sommige zijner geschriften een dusdanige hoogte, dat een gewoon sterveling het niet meer begrijpt. Al vroeg had hij zich toegelegd op de studie van de zo moeilijke groep der Coniferen-luizen of Adelgidae (*Chermidae* auct.), om zich vervolgens intensief met de gewone bladluizen (*Aphididae*) bezig te houden. Hij gold als een der grote kenners dezer insecten. Niet alleen hun morphologie en systematiek hadden zijn volle aandacht, maar ook de biologie kende hij grondig. Met een merkwaardige speurzinnelijkheid hield hij de migratie van vele soorten op en ontrafelde hij systematisch moeilijke groepen, hierbij ook de toegepaste zijde niet uit het oog verliezend. Het druifluisprobleem had zijn bijzondere aandacht. Hij wilde het voorkomen van twee soorten in Europa hebben aangetoond, beide met verschillende levenswijze. Het laatste woord is in deze gecompliceerde materie echter nog niet gesproken. Bekend zijn verder zijn Apterygotenbewerkingen, zijn bijdragen tot de systematiek der Hymenoptera en Lepidoptera e.a. Zijn publicaties over Arthropodenmorphologie in het alge-

meen, zijn floristisch en zelfs genetisch werk getuigen van zijn veelzijdigheid.

Zijn grote impulsiviteit en productiviteit zijn oorzaak dat hij zich wel eens te snel een bepaalde mening vormde, die aanvechtbaar bleek te zijn en door anderen bij nader onderzoek werd betwist. Dit ging niet altijd zonder persoonlijke gevoeligheden van weerskanten. Zodoende waren er onder zijn vakgenoten, vooral onder de meer bezadigden, niet weinigen, die tegenover hem een zekere reserve in acht namen. Desondanks zal hij blijven voortleven als een der grote entomologen van onze tijd, die door zijn rijkdom aan gedachten, door zijn onstuimige geest en zijn grote kennis veel tot de uitbreiding en verdieping onzer wetenschap heeft bijgedragen. Hij ruste in vrede. — W. ROEPKE.

Note on *Bombus jonellus* (Kirby)

by

G. KRUSEMAN

Mr. M. GUILLEASH has had the kindness to send me a series of *Bombus jonellus* (Kirby) from the Isle of Man.

As the hairs of the corbicula, which are red in *B. j. jonellus* (Kirby), are in many specimens totally black and in the remaining specimens at most black with red tips, the population of the Isle of Man does not belong to the above subspecies. Neither do these specimens belong to *B. j. hebridensis* Wild. They are closely related to *B. j. subborealis* Richards, but they differ in the particular greenish-yellow colour of the light bands.

I name this new subspecies *B. jonellus monapiae* n.ssp. The name is derived from Monapia, the old Roman name for the Isle of Man.

Description of ♀ and ♂:

Vertical tuft on the vertex with a mixture of yellow and black hairs. The prothoracal band moderately broad, scutellum greenish yellow, first segment and base of second segment greenish yellow. The apical margin of the third segment often black, base of fourth segment sometimes black.

Tergites 4—6 white, somewhat buffish.

Holotype 1 ♀ Isle of Man, Manghold, 1953.

Morphotype 1 ♂ of the same locality.

Paratypes 33 ♂, idem.

Types in Zoölogisch Museum, Amsterdam; one paratype in the British Museum (Natural History), and one paratype in the collection of Mr. GUILLEASH.

I have the following additions to the range of *B. j. subborealis* Richards:

In the collection of the Zoölogisch Museum of Amsterdam is a series of this subspecies from Abisko, Swedish Lapland, and two specimens from Finland: 1 ♀ Nokia Ta, leg. GRÖNBLOM, 11.V.1947, 1 ♂ Pärno, leg. NORDSTRÖM.

Amsterdam-O., Zeeburgerdijk 21, September 1953.

Correcties. In een gedeelte van de oplage staat boven het artikel van de heer NIJVELDT, dat een galgmug schadelijk is voor de griendcultuur. Natuurlijk is met dit sinistere dier een galmug bedoeld (p. 355).

p. 365, regel 17 van onderen, natuur moet zijn : nervatuur.

p. 368, regel 4 van onderen, Hesitella moet zijn : Hirsutella.